Budget 2025

Ried vum Finanzminister Gilles Roth

09.10.2024

KURS OP MUER. EE MUER FIR JIDDEREEN.

* Seul le texte prononcé fait foi

1. Introduktioun 3

2. Internationaalt Ëmfeld a makroekonomesch Zuelen 7

2.1 Geopolitesch Situatioun 7

2.2 Makroekonomesch Zuelen 8

3. Eckdate vum Staatsbudget 13

3.1 Zentralstaat 14

3.2 Sécurité sociale 15

3.3 Gemengesecteur 15

3.4 Gesamtsstaat 15

3.5. Staatsschold 16

4. Konklusiounen zu der Budgetspolitik 17

5. Prioritéite vum Budget 2025 21

5.1 E Budget fir een inklusiivt Lëtzebuerg mat faire Chance fir Jiddereen 22

5.2 E Budget fir gutt Infrastrukturen, méi Energieeffizienz an eng adäquat Gesondheetsversuergung 374

5.3 E Budget fir eng kompetitiv Wirtschaft a Finanzplaz 41

5.4 E Budget fir e modernt Land an e performante Staat 47

5.5 E Budget fir ee séchert Land 51

5.6 E Budget fir e Lëtzebuerg an Europa an an der Welt 53

6. Ausbléck a Konklusioun 56

1. Introduktioun

Här Präsident,

Dir Dammen an dir Hären,

- Neie Schwong fir eist Land. Opschwong fir Leit a Betriber. Vertraue fir d'Zukunft.

- Dat waren déi **grouss Zieler vum Budget 2024**.

- Neie Schwong, Opschwong a Vertrauen, verbonne mat Entlaaschtung, Solidaritéit, Invest, Effizienz a Sécherheet sinn och déi **grouss Leitmotiver vum Budget 2025**.

- Mat dësem Budget hale mir **Kurs op muer**. Ee Muer fir jiddereen.

- Lëtzebuerg fir **d'Zukunft** stäerken. Virun allem d'Bierger, déi hei wunnen, déi hei schaffen, déi hei liewen.

Här Präsident,

- Viru gutt 2 Woche sot den **UN-Generalsekretär zu New York**:

- “*Eis Welt ass matzen an engem Wirbelstuerm. (...) Mat <u>epeschen</u> Transformatiounen. (...) A mat déiwe <u>geopoliteschen Divisiounen</u>*.”

- Ee Stuerm, bei deem **vill zesummekënnt**.

- Mat ëmmer nach **donkele Konjunktur-Wolleken**. Grad och bei eise wichtegsten Handelspartner.

- Mat enger **grousser politescher Ongewëssheet** a ville grousse Länner.

- Mat enger **Klimakris**, déi net ofhëlt.

- Mat **Kricher,** déi de Leit Angscht maachen. Aus alle Generatiounen. Déi vill Leit an **d’Flucht dreiwen**.

- Do ass et wichteg, **heiheem dee richtege Kurs** ze halen. Fir datt kee muss Angscht virun der Zukunft hunn.

- Eist **klengt Lëtzebuerger Schëff** kann net alles eleng maachen.

- Mä, mir stellen eis beschtméiglech fir muer op. Mir musse **mat Schwong** eis Seegele setzen.

- Duerfir grad elo – ee Budget deen an den **Opschwong vun eisem Land a senge Leit investéiert**.

- Ee Budget als Ausdrock vun enger **nohalteg-sozialer Finanzpolitik**.

- Mam **Mënsch am Zentrum**.

- Dëse Budget ass een **Invest an d'Leit**. E **stäerkt eis Kafkraaft**. Mat Entlaaschtung fir Klengverdénger an déi breet Mëtt.

- Dëse Budget **stäerkt eise sozialen Zesummenhalt** an eise soziale Fridden. Mat enger resolutter Bekämpfung vun der Aarmut.

- Dëse Budget **stäerkt eis Nohaltegkeet**. Mat gezielten Invester an e Klimaschutz, deen d'Leit mathëlt.

- Dëse Budget **stäerkt de Standuert Lëtzebuerg**.

- Dëse Budget **stäerkt eis Zukunftsfäegkeet**. Mat vill Mobilitéit, gudde Schoulen, digitaler Innovatioun mat Kurs och a Richtung Kënschtlech Intelligenz.

Här Präsident,

- Dëse Budget ass och Ausdrock vun enger **responsabeler, vun enger nohalteger Finanzpolitik**.

- Duerfir, **keen negative Schéiereffekt** méi ewéi an de leschte Joren. Nee, ee **positive Schéiereffekt**. Vläicht schonn **dëst Joer**. Sécher am Joer 2025.

- **Dat heescht:** Einnamen, déi méi schnell wuessen ewéi d'Ausgaben.

- Den **Defizit am Zentralstaat** geet weider erof.

- Trotz **substanzielle Steiererliichterungen**. Trotz **steigendem Invest**. Trotz Stäerkung vun der **Kafkraaft**. Trotz méi héije **Militärausgaben**.

- Déi **ëffentlech Schold gëtt stabiliséiert**. Net réischt um Enn vun der Legislatur. Mä scho vum nächste Joer un.

- E **staarke Lëtzebuerger Sozialmodell** gëtt et just mat enger **staarker Wirtschaft** an engem **staarke Sozialstaat**.

– Mat **Triple A an och Triple S** zesummen.

2. Internationaalt Ëmfeld a makroekonomesch Zuelen

2.1 Geopolitesch Situatioun

Här Präsident,

– Wou steet eis Welt haut? 35 Joer nom Enn vum Kale Krich.

– Mir spieren, **datt eng nei Zäit kënnt**. Awer mir wëssen nach net genau wéi eng.

– An der **Ukrain geet de Krich a säin drëtt Joer**. Net ouni Konsequenz ob eise Budget. „*De Fridden huet säi Präis*", esou de fréieren Nato-Generalsekretär Jens Stoltenberg.

– Eis **Ënnerstëtzung fir d'Ukrain** bleift ongebrach.

– D'Situatioun am **Noen Oste** bleift schwiereg. Ee Konflikt, deen sech vun Dag zu Dag **ausbreet**.

– Dobäi komme Spannungen am **indopazifesche Raum**.

- Déi ganz Welt kuckt dann de 5. November gespaant op **Amerika**. Emol méi.

- Instabilitéit an Extremismus. Och an **Europa.**

- All dëst, **net ouni Impakt** op Lëtzebuerg.

- Ëmsou méi solle mer **eis Stabilitéit heiheem schätzen**,.

- Eng Stabilitéit, déi och mat enger **nohalteg-sozialer Finanzpolitik vun der Mëtt** ze dinn huet.

2.2 Makroekonomesch Zuelen

Wirtschaftsleeschtung (PIB)

Här Präsident,

- Mindestens **genau sou vernetzt**, wéi déi beschriwwe global Krisekaart ass och **déi global Wirtschaft**.

- Dat gëllt fir Gidder. Dat gëllt fir Kapital. Dat gëllt fir Technologien.

- Eist **makroekonomescht Ëmfeld** ass gepräägt vun dësen **Onsécherheeten**.

- Nach ka kee mat Sécherheet viraussoen, wat muer ass.

- Duerfir ass et wichteg, datt mir **eis Hausaufgaben heiheem maachen**.

- An et ass och wichteg, **global Megatrends**, wéi déi Kënschtlech Intelligenz, net ze verschlofen.

- Awer trotz de ville Wolleken um Himmel, ginn et dach **Tendenzen an déi richteg Richtung**.

- No engem schwierege Joer 2023, wou **d'Eurozon** laut Kommissioun just e Wuesstem vun 0,4% konnt opweisen, weist den Trend do erëm liicht no uewen.

- Bréissel no wäert d'Wirtschaft an der Eurozon 2024 em 0,8% an 2025 ëm 1,4% wuessen.

- Och **heiheem** geet de PIB an déi richteg Richtung.

- **Dëst Joer** – laut STATEC – ee **Wuesstum vun 1,5%**. Also bal duebel sou vill, wéi d'Eurozon – **An 2025**: geschate +2.7%.

- Am Kloertext: **et geet biergop**! Och wa mir nach vill Retard opzehuelen hunn.

Inflatioun

Här Präsident,

- Och a Saachen **Inflatioun** stëmmt d'Richtung.

- D'Inflatioun ass **réckleefeg**. Dat si gutt Nouvellen. Grad fir Leit mat klengen Akommes.

- Gutt ass jiddefalls, datt d'Präisser manner séier wuessen.

- Laut Eurostat ass **d'Joresinflatioun an der Eurozon** am September op 1,8% gefall.

- Laut STATEC ass och zu **Lëtzebuerg** d'Präisdeierecht am September op 1,3% erofgaangen.

- Fir **2024** rechent ee mat +2,3%.

- Fir **2025** kënnt et doriwwer eraus wéi ugekënnegt zu engem deelweisen Ophiewe vum Energiepräis-Deckel.

- Mir si mat dat **eenzegt Land mat nach esou engem Deckel**.

- Doduerch zitt d'Inflatioun 2025 nees liicht un: +2,6%.

- Allerdéngs wäit ënnert den 3,3%, déi de STATEC nach am Februar – ënnert aneren Hypotheese - virausgesot hat.

- An et gëtt nach **en anere Liichtbléck**:

- D'Zentralbanken hunn hir **Zënspolitik gelackert**.

- Déi **europäesch Zentralbank** eng éischte Kéier am Juni. An elo kierzlech am September.

- Et gesäit no enger **Zëns-Wend** aus.

- D'**Prête** ginn domadden rëm **méi gënschteg**. An den Zougang zur eegener Wunneng méi einfach.

- An och de leschte **Vertrauens-Indikator vun der Zentralbank** weist no uewen.

Aarbechtsmaart

Här Präsident,

- **Chômage** ass net just wirtschaftlech, mä virun allem **sozial a mënschlech** ee grousse Problem.
- Hei musse mir also **géigesteieren**.
- Ëmsou méi, wou den Aarbechtsmaart dëst Joer net direkt vun der méi positiver Dynamik vun der Wirtschaft profitéiert.
- Fir 2024 gëtt mat engem **Chômagetaux** vu 5,9% gerechent. 2025 mat engem Taux vu 6%.
- Eise Chômagetaux läit domadden nach ëmmer **manner héich ewéi d'Moyenne an der EU**.
- Mä mir **beweegen eis méi no zu dëser Moyenne**. De **Grond** ass e gebremste Wuesstem beim Emploi intérieur.
- D'**Beschäftegung** wäert dëst Joer – laut STATEC – just ëm 0,9% wuessen.
- De STATEC revidéiert domat seng Previsioune vun Ufank vum Joer (+1,3%).

- Am **Bau** ass d'Beschäftegung **erofgaangen**. A ville Beräicher stagnéiert den Emploi. Wuesstum hu mir am Moment am ëffentlechen Déngscht, am Sozial- an am Santésberäich.

- **Mëttelfristeg** wäert den Emploi – laut STATEC – op 2,5% Wuesstem klammen. Awer nach ëmmer ënnert der historescher Progressioun vu ronn 3% bleiwen.

3. Eckdate vum Staatsbudget

Här Präsident,

- E Budget, dat ass och eng **Iwwersiicht iwwert d'Staatskeess**.

- Duerfir als éischt **d'Eckdate vun dësem Budget**. No europäesche Comptabilitéits-Reegelen.

- Dës Eckdate ginn Iech an och de Leit e Bild iwwert **d'Performance vun eise Staatsfinanzen**.

3.1 Zentralstaat

- Eis **Einname lafe gutt**.

- **Fir d'Joer 2024** rechne mir mat Einname vun 28,1 Milliarden Euro. Am Fréijoer si mer nach vu 27,5 Milliarden Euro fir dat lafend Joer ausgaangen.

- Fir **2025** viraussichtlech Recette vun 29,6 Milliarden Euro. Ee **Plus vu 5,2%** oder +1,5 Milliarden Euro am Verglach zu 2024.

- **D'Ausgabe** klamme vu geschaten 29,5 Milliarden 2024 op 30,9 Milliarden 2025. +1,3 Milliarden Euro oder +4,5%.

- Dat huet och positiv Auswierkungen op de **Solde am Zentralstaat** – also am eigentleche Staat.

- Dëse **Solde** beleeft sech 2025 viraussichtlech op **minus 1,29 Milliarden Euro**. Gutt 500 Milliounen Euro manner, ewéi am Pluriannuell am Mäerz 2024 geschat.

3.2 Sécurité sociale

- **Sécurité sociale:** Enn 2024 wäerte mir ee Solde vun +937 Milliounen Euro hunn. Enn 2025 vun +657 Milliounen. D'Tendenz weist no ënnen. Dat ass bedéngt duerch vill Ofgäng an d'Pensioun an eng niddreg Progressioun vum Emploi.

3.3 Gemengesecteur

- De Solde am **Gemengesecteur** bleift iwwert déi ganz Period (2024-2028) positiv. Den Iwwerschoss vu +68 Milliounen Euro am Joer 2025 wiisst op +234 Milliounen Euro um Enn vun dëser Legislatur.

3.4 Gesamtstaat

Trotz däitlecher Verbesserung vum Solde am Zentralstaat iwwert déi nächst Joren, **behale mir iwwert déi ganz Legislatur een negative Solde am Gesamtstaat. Dat tëschent -0,3% an -0,6%.**

Dëst bedéngt duerch ee **konstante Réckgang** vum Iwwerschoss an der **Sécurité sociale.**

3.5. Staatsschold

- Och bei der **Staatsschold** stëmmt de **Kurs**.

- Trotz héijen Investitioune wäert **d'Staatsschold sech 2025 op 27,5% vum PIB stabiliséieren**.

- No 2026, weist **d'Trajectoire no ënnen**. A Richtung 26% am Joer 2028. Eng gutt Noriicht fir jonk Generatiounen.

- Mir wäerte weider an **Zukunft reegelméisseg Sue léine goen**.

- Zum engen, fir d'Emprunt'ne aus de leschte Joren ze refinanzéiere.

- Zum aneren, fir den Defizit ze decken, deen awer **ëmmer méi kleng gëtt**.

- Duerfir gi mir iwwer d'Zäit och **däitlech manner léinen**, wéi nach virun engem Joer virausgesot. D'Richtung stëmmt.

4. Konklusiounen zu der Budgetspolitik

Här Präsident,

Dir Dammen an Dir Hären,

- Mir sti fir eng **responsabel Budgetspolitik**. Fir **Previsibilitéit a Stabilitéit** an der Finanzplanung.

- Dat ass wichteg fir ee klengt Land. Dat ass de **Garant fir eisen Triple A**.

- Mir sti fir eng **ambitiéis Budgetspolitik**. Verantwortung heescht **elo** d'Zukunft virbereeden.

- **D'Kafkraaft stäerken. D'Land moderniséieren. Héich Investissementer.**

Här Präsident,

- D'Viraussetzunge ware **virun engem Joer** alles anescht ewéi roseg.

- Duerfir – nach eemol – **ee kuerze Réckbléck** ob d'Keese-Situatioun, déi de **Formateur** am Hierscht 2023 zu Senneng virgeluecht krut.

- 3,6 Milliarden Euro **Defizit am Zentralstaat** am Joer 2024. 3,1 Milliarden Defizit an de Joren 2025 an 2026. An dat Joer duerno nach een Defizit vun 2,9 Milliarden Euro.

- Fir 2027, eng **Staatsschold** vun iwwer 32% vum PIB.

- **Keng gutt Aussiichten deemools**. Viru just engem Joer!

- Elo, **eng kloer Trendwend**: Am Joer 2025 net 3,1 Milliarden Defizit mä 1,29 Milliarden Euro Defizit am Zentralstaat. Dat trotz Steiererliichterungen. Dat trotz héijem Invest.

- Oder **anescht gesot**:

    - ronn 2,2 Milliarde <u>manner</u> Schold 2024;
    - 1,8 Milliarde <u>manner</u> Schold 2025;
    - 2 Milliarde <u>manner</u> Schold 2026;
    - an 2,2 Milliarde <u>manner</u> Schold 2027.

- Mir halen déi **ëffentlech Schold** – anescht ewéi zu Senneng präsentéiert – Stand haut, déi ganz Legislaturperiod däitlech ënnert der 30%-Mark.

Här Präsident,

- Mir wäerten am Joer 2025 ee **positive Schéier-Effekt** tëschent Einnamen an Ausgaben hunn. Eis Einname wuesse méi séier ewéi eis Ausgaben.

- Ee Plus vu **4,5% bei den Ausgaben** am Joer 2025.

- Ee Plus vu **5,2% bei de Recetten** am Joer 2025.

- 2023 sinn d'Ausgaben am Zentralstaat nach ëm +11,3% gewuess.

- D'Zilsetzung ass kloer: D'Sue vum Staat **gezielt, intelligent an effizient ausginn**.

- Dëst, ënnert anerem, duerch **méi Kontroll bei de Fonctionnements-Käschten**.

- Dat och duerch eng **wuel iwwerluechten Astellungspolitik** beim Staat. 1.350 nei Poste fir d'Joer 2025. Keen Astellungsstopp. Awer méi kontrolléiert wuessen.

- Dat **ouni op Zukunfts-Investitiounen ze verzichten**. Soss verzichte mer op d'Zukunft selwer. 4,6% vum PIB ginn 2025 an den Invest.

- Mä och mat **gudde Recetten**. Ee Plus vu 5,2% am Joer 2025. No enger staarker Progressioun dëst Joer (+9,3%). Mä **manner wéi d'Moyenne** aus de leschte Joren (+6,2%).

- Dat erkläert, dass mir – Stand haut – schonn 2024 an net réischt 2025 - ee positive Schéiereffekt hunn. **Wien hätt dat zu Senneng geduecht?**

- Zousätzlech Recetten 2025, ënnert anerem, och duerch eng **Erhéijung vun den Akzise vu 5,5% op den Zigaretten**.

- Dat, no enger Hausse vun 2,7% am leschte Joer. An domadden och iwwert der duerchschnëttlecher Jores-Hausse aus der Period 2013-2023.

- Kuerz gesot: de **Richtungs-Wiessel ass do**.

- De positive Schéier-Effekt erlaabt eis, **d'Defiziter am Zentralstaat lues a lues zeréckzefueren**.

- De positive Schéier-Effekt erlaabt eis eng méi **nohalteg Trajectoire vun der Staatsschold**.

- Sou schafe mir **Vertrauen**, zéien **Investitiounen** un, suerge fir Wuesstem an Aarbechtsplazen.

- Sou suerge mir fir **Stabilitéit fir eis Wirtschaft**.

- Sou baue mir e **séchert Fundament fir eise Sozialstaat**.

- Sou schafe mir eis den **néidege Sputt fir muer**. Och am Hibléck op deen neien europäesche Budgetskader dee mir am Laf vum nächste Joer ëmsetzen.

5. Prioritéite vum Budget 2025

Här Präsident,

- D'Zil vun eiser Politik ass **d'Stäerkung vu Land a Leit.**

- Duerfir gi mir eis mat dësem Budget **kloer Prioritéiten**.

- Mir wëllen een **inklusiivt a solidarescht Lëtzebuerg**. Mat faire Chance fir Jiddereen. Mat engem staarke Sozialstaat.

- Mat **Perspektive fir jonk Leit**.

- Mat **zolitten Investitiounen** an eis Mobilitéit, an eis Gesondheetsversuergung an an eise Klima.

- Ee Budget fir e **modernt a séchert Land**. Mat engem performante Staat, deen d'Leit schützt.

5.1 E Budget fir een inklusiivt Lëtzebuerg mat faire Chance fir Jiddereen

- Eis **Finanzpolitik ass Alldagspolitik** fir d'Leit.

- Een **inklusiivt Lëtzebuerg** heescht: e Land, an dem Jiddereen derzou gehéiert.

- Solidaresch a sozial gerecht.

- D'**Aarmutsbekämpfung** ass **eng absolut Prioritéit**.

- Mir gi **konsequent géint Aarmut** vir. Awer och géint de Risiko an d'Aarmut ofzerutschen.

- **Ronn 47% vun eisem Budget fléissen a Sozialtransferten**. Dat si 14,3 Milliarden Euro.

- D'Sozialtransferten si net vun ongeféier deen **déckste Posten am Budget.**

- Sie **reduzéieren d'Ongläichheeten**.

- Sie stäerken eise **sozialen Zesummenhalt**, ouni deen et kee staarkt Lëtzebuerg gëtt.

- 15% vun eisem Budget si fir **d'Altersversuergung**. Sief et beim Staat, der CFL oder an der Pensiounskeess.

- D'Participatioun vum Staat an der **Pensiounskeess** beleeft sech op 2,7 Milliarden Euro. Eng Progressioun vu 5%.

Sozialpolitik

- Och wann anerer eis anescht betitelen: mir sti fir eng **staark Sozialpolitik**. Verbonne mat enger **staarker Wirtschaftspolitik**.

- **Soziales a Wirtschaft** ginn am Lëtzebuerger Modell just zesummen.

- Fir 2025 geet d'**Deierungszoulag** ëm ronn +10% an d'Luucht. Dat kascht 5,5 Milliounen Euro.

- D'Residenz-Dauer fir dës Hëllef ze kréie geet vun 12 op 3 Méint erof. **Méi Leit** wäerten dës Hëllef an Zukunft kréien.

- Dat gëllt och fir d'**Energieprimm**. Dës Primm gëtt fir all déi Leit, déi bis elo dovu profitéiere konnte, **verdräifacht**: ee Plus vu 16,3 Milliounen Euro.

- Bis ee Revenu, dee 25% iwwert der Akommesgrenz fir d'Deierungszoulag läit, kritt een de volle Montant.

- Doriwwer eraus gëtt d'Primm **erweidert** – mat engem degressive Montant – op Leit mat engem Revenu, dee bis zu 30% iwwert der Akommesgrenz fir d'Deierungszoulag läit. Also **och sozial gestaffelt**.

- **Méi Leit kommen also an de Genoss vun dëser Primm**.

- Déi Leit, déi d’*Allocation d’inclusion* ze gutt hunn, kréien an Zukunft automatesch d’Deierungszoulag an d’Energieprimm. Käschtepunkt: +6,2 Milliounen Euro.

- Den **Equivalent crédit d‘impôt gëtt definitiv bäibehale** fir Leit, déi de REVIS oder de Revenu fir schwéier handicapéiert Persoune (RPGH) kréien: +16,8 Milliounen Euro.

- **Elengerzéier** sinn dem Aarmutsrisiko mat am meeschten ausgesat.

- Sie wäerten duerfir mat **am meeschten entlaascht ginn**.

- Als éischt, duerch **d’Upasse vun der Steiertabell** un d’Inflatioun. Als Rappel, eemol op den 1.1.2024 an elo nach eemol op den 1.1.2025.

- Dann duerch **d’Upassung vun der Berechnungsformel** an der Klass 1A.

- Schlussendlech duerch **d’Erhéijung vum Steierkredit** fir Elengerzéier.

- Den **net qualifizéierte Mindestloun** ass vum 1. Januar 2025 u **steierfräi**.

- Een **historesche soziale Fortschrëtt** fir eist Land. Ee Schrëtt deen dacks gefuerdert gouf. **Dës Regierung** huet et gemaach.

- **Eeler a fleegebedierfteg** Leit gehéieren an d'Mëtt vun eiser Gesellschaft.

- Eis **Alters- a Pfleegeheimer** leide besonnesch ënnert der Deierecht. Duerfir gëtt d'**Hëllef fir d'Energie-Méikäschte** bis Enn 2025 verlängert (+6,6 Milliounen Euro). D'Präisser an den Altersheimer ginn esou stabiliséiert.

Här Präsident,

- Zesummenhalt heescht och Elektresch fir jiddereen.

- Duerfir wäerten d'Leit och dat nächst Joer vun engem **gedeckelte Präis beim Elektresche** profitéieren.

- D’Hausse vun dëse Präisser wäert op **30% begrenzt sinn**. Zesumme mam Kompensatiouns-Mechanismus, ee Käschtepunkt vun 141 Milliounen Euro.

- Grad **sozial méi schwaach Leit** brauchen eng Stäip.

- Déi gutt a wichteg **Aarbecht vun eise Sozialämter uechtert d’Land gëtt duerfir gestäerkt.**

- D’Bedeelegung vum Familljeministère bei de **Sozialämter** geet am nächste Joer ëm 11% an d’Luucht. Bis 2028 ëm méi ewéi 21%.

- Eng **besser Berodung** hëlleft de Leit duerch den Hëllefs-Dschungel. Dacks wëssen d’Bierger net, wéi eng Hëllefen si zegutt hunn.

- Duerfir méi **Kreditter fir d’Sensibiliséierung**. An duerno de **Guichet social.** Eng Ulaf- a Kompetenzstell fir Sozialhëllef.

- **Solidaritéit** ass eis wichteg. Duerfir ginn d’Dotatioune vum **Nationale Solidaritéitsfong** (FNS) 2025 nach eemol zolidd an d’Luucht. + 64 Milliounen Euro am Verglach zu 2024.

- Solidaresch bleiwe mir och mat de **Flüchtlingen**.

- De Budget fir den **Office national d'accueil – den ONA -** kënnt op 238 Milliounen Euro (*inklusiv Personalkäschten*), eng Hausse vun 11% am Verglach zu 2024.

Wunnengsbau

Här Präsident,

- D'Wunnen ass nach ëmmer ee **grousst Suergekand** vun de Leit. De **Logement bleift eng Haaptprioritéit** vun dëser Regierung.

- An och vun eisem Budget.

- D'Ausgabe vum **Spezialfong fir abordabele Wunnraum** klammen ëm 130 Milliounen Euro am Verglach mat 2024. Vun 331 Milliounen Euro op 461 Milliounen Euro. Een zolitte Plus.

- Fir 2025-2028 sinn insgesamt 2 Milliarden Euro virgesinn.

- **Finanziell Bedeelegungen u Wunnengsbau-Projete** vum Fonds du Logement, vun der SNHBM a vu Gemengen an Héicht vun 218 Milliounen Euro fir 2025. Ronn 1 Milliard Euro am Zäitraum 2025-2028.

- De **Staat wäert och selwer aktiv um Wunnengsmaart** bleiwen. Fir Immobilien opzekafen, si ronn 630 Millioune fir d'Period 2025-2028 virgesinn.

- Dorënner och 480 Milliounen Euro am Kader vum sougenannte **VEFA-Opkafprogramm**. Bis Ufank September konnte Projet'e fir 152 Wunnengen ënnerschriwwe ginn. 13 Dossier'e fir +/- 414 Logementer waren zu deem Zäitpunkt nach an der Evaluatioun.

- Een **zentralen Acteur** beim Wunnengsbau sinn och eis **Gemengen**. Weider Kreditter stelle mir duerfir fir de Pacte Logement 2.0 bereet. 117 Milliounen Euro.

- D'Moossnamen aus dem **Logementspak weisen eng éischt Wierkung**.

- Et **geet biergop**. Virun allem beim Verkaf vu besteeënde Wunnengen.

- De Volume vun de Kreditter fir de Wunnengs-Kaf geet och erop geet.

- Mä mir brauchen hei nach **aner Weeër**.

- Duerfir **elo** eng **weider Moossnam** fir dësen Opschwong ze ënnerstëtzen - fir dësen Opschwong **och an de VEFA-Verkaf** ze kréien.

- Fir **weider Aktivitéit** an de Secteur vum Bau ze kréien.

- Réckwierkend ob den **1. Oktober a bis den 30. Juni 2025** bezuelen d'Leit just nach **d'Hallschent vun den Enregistrementskäschten** déi ufalen.

- Aneschters gesot, **den Enregistrement gëtt** also vun elo u fir déi nächst 9 Méint, **just nach op der Hallschent vum Akafspräis berechent**.

- Dës nei Reegel gëllt fir **all Acquisitioun** – sief et fir den **Eegenheem-Keefer** oder den **Investisseur**.

- Mam Logementspak goufen och déi **individuell Wunn-Bäihëllefe** reforméiert.

- Fir och hei **méi Leit** ze erreechen.

- Elleng fir **d'Bedeelegung vum Staat un de Scholdzënsen** si ronn 7 Milliounen Euro méi d'nächst Joer virgesinn.

- Mam Zesummespill vun all dëse Moossname gëtt bezuelbaart Wunne fir méi Leit zu enger Liewenswierklechkeet.

Educatioun a Kannerbetreiung

- 116.000 Schüler haten elo am September Rentrée.

- Eis **Zukunft sinn eis Kanner** a virun allem eis jonk Leit.

- Eise **Schoulsystem ass d'Fundament fir eis Gesellschaft** vu muer.

- An och fir d'Präventioun vun der Aarmut.

- Den **Educatiouns-Budget klëmmt duerfir ëm +330 Milliounen Euro** op iwwert 4,4 Milliarden Euro. 15% vun de Gesamt-Ausgabe vum Zentralstaat!

- E gudden Invest an d’Zukunft. Och an d’Chancëgläichheet.

- *Här Präsident,*

- Eis **Kanner sinn dee gréisste Räichtum**, dee mir als Land hunn.

- D’**Betreiung** vun eise Kanner spillt eng zentral Roll.

- **Virop fir d’Elteren, déi schaffe ginn**. An dat sinn déi meescht.
- Iwwert de **Chèque Service Accueil** gi Famillje mat 804 Milliounen Euro ënnerstëtzt. Ee Plus vun iwwer 88 Milliounen Euro (+12,3%).

- D’Participatioun vum Staat un de **private Betreiungsstrukture** geet vu 566 Milliounen Euro op 612 Milliounen Euro an d’Luucht. +8,1%.

- **Gutt investéiert Suen.** Grad och géint Kanneraarmut.

Beschäftegung a Kafkraaft

Här Präsident,

- Vun der Schoul ass et just ee kuerze Liewenswee op d'Aarbecht.

- Eng **gutt**, eng **gutt bezuelten** an eng **sécher Aarbecht** bleift fir dës Regierung zentral.

- Och wëll d'Aarbecht ontrennbar mat der Würd vum Mënsch verbonnen ass.

- A **schaffe muss sech lounen**.

- Genee dat ass de **Kär-Message** vun eisem **Entlaaschtungs-Pak**, dee mir virun e puer Méint op de Wee bruecht hunn.

- Duerfir gëtt **d'Steiertabell** fir d'Leit op den 1. Januar 2025 ëm weider 2,5 Indextranchen ugepasst.

- Am ganzen eng **duerchschnëttlech Entlaaschtung** am Steiertarif ëm 17,4% zanter dem 1. Januar 2024.

- Mam Entlaaschtungs-Pak fir d'Joer 2025 **bezilt all Mënsch manner Steieren**. Virop déi **kleng a mëttel Revenuen**. Virop **d'Elengerzéier** an der Klass 1A. Virop **d'Mindestlounempfänger.**

- A propos Steieren.

- D'Aarbechte fir **d'Individualiséierung** an déi grouss Steierreform gi weider.

- Mir wäerten d'Chamber am Laf vum Joer 2025 fréizäiteg an de Prozess mat abannen.

- Mam Ziel ee **méiglechst breede Konsens** ze erreechen.

- Mam Ziel de **gesellschaftleche Verännerunge** Rechnung ze droen.

Här Präsident,

- De **sozialen Zesummenhalt** ass zentral fir eis Gesellschaft vum Mateneen.

- Grad **d’Aarbecht** spillt do eng zentral Roll.

- A wann d’Leit hir **Aarbecht verléieren**, brauchen si de **staarke Sozialstaat**.

- D’Ausgabe vum **Beschäftegungsfong** belafen sech eleng fir 2025 op ronn 1,2 Milliarden Euro.

- Ee Plus vu 35 Milliounen am Verglach zu 2024.

- D’ Beschäftegungs-Moossname maache ronn d’Hallschent vun den Ausgabe vum Beschäftegungsfong aus.

- Hei schloe besonnesch d’Ausgabe fir de Reklassement, fir d’sozial Initiativen an d’Preretraite zu Buch.

- Och fir **Mënsche mat spezifesche Besoin’e** gëllt: si gehéiere voll a ganz zu eiser Gesellschaft.

- D’Bedeelegung vum Staat un den **ateliers protégés** wäert duerfir ob 34,6 Milliounen Euro eropgoen. Ee Plus vun 2 Milliounen Euro.

- Iwwert de Beschäftegungsfong fléisse ronn 42 Milliounen Euro an **d’Formatioun.**

- Ee wichtegen Invest fir de sougenannte **Skillsgap** méi kleng ze maachen.

- Also fir d'Kompetenz vun de Beschäftegten den **Ufuerderunge vum Aarbechtsmaart** méi no ze bréngen.

- Zu enger **ganzheetlecher Sozialpolitik** gehéiert och eng breet **Ënnerstëtzung vun der Famill**.

- Kee staarkt Lëtzebuerg ouni staark Familen.

- Nieft de steierlechen Entlaaschtungen, wäert **d'Zukunftskeess** d'Famille mat iwwert 1,5 Milliarden Euro ënnert d'Äerm gräifen:

    - ronn 1 Milliard fir d'Kannergeld;
    - 422 Millioune fir de Congé parental;
    - 33 Millioune fir d'Allocation de rentrée scolaire;
    - bal 14 Milliounen Euro fir d'allocation de naissance

5.2 E Budget fir gutt Infrastrukturen, méi Energieeffizienz an eng adäquat Gesondheetsversuergung

- **Zukunft preparéiere fir méi Liewensqualitéit**. Dat heescht:

  - Investissementer a **modern Infrastrukturen** uechter d'Land;
  - Investissementer an eng **Mobilitéit mat ville Bausteng**;
  - Investissementer an déi **energeetesch Transitioun**;
  - Investissementer an **zäitgeméiss ëffentlech Bauten**;
  - Investissementer an eng **Gesondheetsversuergung,** déi der Entwécklung vum Land Rechnung dréit.

- Fir 2025 sinn **Investitiounen** an Héicht vu 4,6% vum PIB virgesinn. Ronn 3,9 Milliarden Euro.

Infrastruktur / Bauten / Transport

- Dozou gehéiere substantiell Investitiounen an d'**Schinn**, an de **Bus,** awer och an eis **Stroosseninfrastruktur**.

- Lëtzebuerg investéiert europawäit am meeschten an **d'Schinn**. Laut "*Allianz pro Schiene*" waren dat 2023 ronn 512 Euro pro Kapp. An Däitschland sinn et 115 Euro.

- De richtegen Zuch huelen – duerfir ginn d'Mëttele fir de **Fonds du rail** progressiv an d'Luucht. Vun 605 Milliounen Euro 2024 op 780 Milliounen Euro am Joer 2028. Eng Progressioun vu bal 30%.

- **Investitiounen** iwwer déi nächst Joren (2025-2028), ënnert anerem, an:

    - **d'Gare périphérique** um Houwald, 113 Milliounen Euro;
    - déi nei Zuch-Linn tëscht **Lëtzebuerg-Beetebuerg**: 105 Milliounen Euro;
    - d'Verdueblung op der **Streck Péiteng-Lëtzebuerg**: 20 Milliounen Euro;
    - de Pôle d'échange vun **Ettelbréck**: 52 Milliounen Euro.

- Dem Staat seng **Dotatioun u Luxtram** verdräifacht sech bis 2028. Vu ronn 80 Milliounen am Joer 2024 ob 220 Milliounen am Joer 2028.

- Wichtege Bausteen: den Ausbau vum Reseau mam **schnellen Tram a Richtung Esch**.

- De **Bus** ee weidert Kärelement vun eiser Mobilitéit. Ronn 390 Milliounen Euro fléissen dat nächst Joer, ënnert anerem, an den RGTR, den TICE an den CFL-Reseau.

- **Leit mat spezifesche Besoin'e** wäerte weiderhin an hirer Mobilitéit ënnerstëtzt ginn. Och mam **Adapto** an dem **Mobibus**. Ee Gesamtkäschtepunkt vun 82 Milliounen Euro am Joer 2025.

- De **Schülertransport** schléit 2025 mat 53 Milliounen Euro zu Buch.

- Och eise **Stroossereseau** gëtt ob d'Zukunft preparéiert. Den Auto bleift fir vill Leit onverzichtbar.

- Deemno klëmmt **d'Dotatioun vum Fonds des routes** vun 395 Milliounen Euro 2025 op 480 Milliounen Euro am Joer 2028. Eng Progressioun vun 22%. Hei, ënnert anerem:

    - d'Erweiderung op **2x3 Spueren op der A3 an der A6**: 245 Milliounen Euro;

    - den Amenagement vum **Ban de Gasperich** / Midfield: 79 Milliounen Euro;

- d’Ariichte vun engem **multimodale Korridor ob der A4**: 236 Milliounen Euro;
- de **Contournement Housen**: 105 Milliounen Euro;
- de **Contournement Hesper**: 13,5 Milliounen Euro;
- de **Contournement Käerjeng**: 40 Milliounen Euro.

– **Nei grouss Projet’e** wäerten deemnächst ustoen. Dorënner zum Beispill:

- **d’Erweiderung vun der B7** tëscht Schieren an Ettelbréck (65 Milliounen Euro)
- **d’Securisatioun vun der N7** tëscht dem Fridhaff a Wäiswampech (118 Milliounen Euro).

– Zu engem Lëtzebuerg, dat d’Zukunft virbereet, gehéiert den **Invest an eis ëffentlech Gebaier**.

– Zu de **Prioritéiten** zielt den Ausbau vun den Infrastrukturen am Beräich vun de **Schoulen.**

– Fir de **Bau vu Lycéesgebaier** iwwert déi nächst 4 Joer sinn Ausgaben an Héicht vu 740 Milliounen Euro geplangt.

- Aner Prioritéit: de Beräich vun der **Gesondheet a Soziales.** Dorënner d'Renovatioun vum **Domaine thermal** zu Mondorf fir 116 Milliounen Euro oder **d'Extensioun vun der Fondation Kräizbierg** zu Diddeleng fir ronn 28 Milliounen Euro.

- Eis **Spideeler** spillen eng zentral Roll an der **medezinescher Versuergung**.

- D'Enveloppe vum **Fonds hospitalier** geet op 156 Milliounen Euro erop – ee Plus vun 21%.

- Fir 2025 si gréisser Ausgabe geplangt e.a. fir:

    - den **Neibau vum CHL** : 43,5 Milliounen Euro;
    - dem **CHEM Südspidol** : 10 Milliounen Euro;
    - den Ausbau vun der **Urgence am Nordspidol**: 8 Milliounen Euro;

Energie / Klima / Ëmwelt

- Investissement an Zukunft heescht och eise **Klima an eis Biodiversitéit besser schützen**.

- An d’Leit beim Klimaschutz mathuelen.

- Invester mat Hëllef vu Fongen déi dem Ëmweltministère ënnerstinn.

- De **Waasser-Fong** fir, ënnert anerem, Investissementer an eis Kläranlagen an an d’Renaturéierung vu Flëss.

- Den **Ëmweltfong** fir, ënnert anerem, d’Bedeelegung vum Staat un neie Ressourcenzenteren uechtert d’Land.

- An natierlech, de **Klima- an Energie-Fong,** fir eis Zieler am iwwerschafften nationalen Energie- a Klimaplang ze erreechen.
- Am Total iwwer 510 Milliounen Euro aleng fir dës 3 Fongen.

- Besonnesch dem Klima- an Ëmweltfong kënnt eng zentral Bedeitung zou. 154 Milliounen Euro sinn am Joer 2025 fir **national Moossname** virgesinn.

- Do dernieft nach eemol 84 Milliounen als Bedeelegung u **Projet’en am Ausland**, déi eiser Klimabilanz fir erneierbar Energien ugerechent ginn.

5.3 E Budget fir eng kompetitiv Wirtschaft an eng gesond Finanzplaz

- Lëtzebuerg huet déi **läscht Joren u Vitess verluer**. Zu där Konklusioun kënnt de *World Competitiveness Report* 2023. 7 Plazen 2022 verluer. Weider 3 Plazen am Joer 2023.

- Dës Regierung huet **ee klore Kurs**: d'Kompetitivitéit vun eise Betriber an d'Attraktivitéit vun eisem Standuert stäerken. **Fir ee staarke Sozialstaat**.

- Mir **begleeden eis Betriber**. Bei der **Energietransitioun**. Bei der **Innovatioun**. Mat **Planungssécherheet**. Mat **steierlechen Entlaaschtungen**.

- Eis Wirtschaft brauch **Plaz fir sech ze entwéckelen**. Duerfir 52 Milliounen Euro fir 2025 fir d'Weiderentwécklung vun Aktivitéitszonen.

- Doriwwer eraus, **gréisser Investitiounen** an de besteeënden **Aktivitéitszonen**: 172 Milliounen Euro iwwer d'Joren 2025-2028.

- Betriber bei der **Energietransitioun ënnerstëtzen**:

- Dat duerch d'Ëmsetze vun eisem **nationalen Energie- a Klimaplang** – also dem **PNEC**. 1,3 Milliarden Euro an de Joren 2025-2028. Dovunner entfale ronn 174 Milliounen Euro op de Wirtschaftsministère.

- An Zukunft **manner ofhängeg vum Energie-Import** ginn:

- Duerfir, ee Pilotprojet fir **2 Hydrogen-Produktiounsstätten bei Entreprisen** anzeriichten. Een Invest vun 110 Milliounen Euro iwwert 10 Joer.

- D'Hëllefe fir **opluedbar Bornë** bei de Betriber wäerte weidergefouert ginn. Käschtepunkt am Joer 2025, ronn 12 Milliounen Euro. Am Total 41 Milliounen Euro bis 2028.

- Wéi annoncéiert: **d'Kierperschaftssteier** geet op den 1. Januar 2025 ëm 1 Prozentpunkt erof. Mir beweegen eis domadden a Richtung OECD-Duerchschnëtt.

- Mir wëlle **weider innovéieren**. Méi maachen.

- D'Ausgabe vum **Innovatiouns-Fong** gi ronn 23 Milliounen Euro an d'Luucht.

- Mir wëllen eis **Wirtschaft och weider diversifizéieren**. An **nei Beräicher** investéieren.

- An deem Kader schaffe mir un enger **Bedeelegung um zukünftegen IRIS-2 Satellitteprojet** vun der EU. Eng eegen EU-Flott vu Satellitten.

- Vu Lëtzebuerg aus soll **eng Buedemstatioun** bedriwwe ginn.

- D'Participatioun vum Lëtzebuerger Staat wäert an den nächste 25 Joer bei ronn 155 Milliounen Euro leien.

- Och eis **Finanzplaz wäerte mir weider stäerken**.

- Hei gëtt eis Zukunft mat finanzéiert.

- Lëtzebuerg soll een **Zenter fir aktiv gemanaged ETF'en**, also boursecotéiert Fongen, ginn. Duerfir 0% Taxe d'abonnement op dëse Fongen. Fir nei Opportunitéiten. Fir méi Aktivitéit. Fir zousätzlech Recetten.

- Kompetitiv sinn, heescht och **Talenter unzéien**.

- D'Stabilitéit vun engem Land, seng Sécherheetslag, seng Offer am Bildungsberäich droen dozou bäi.

– Steierlech Moossname ginn **zousätzlech Impulser**. Dat:

  - mat engem méi **attraktiven Expat-Regimm** – fir héich spezialiséiert Profiller unzezéien – an domat verbonne weider Finanz- a Wirtschaftsaktivitéiten.
  - mat enger neier **Primm fir jonk Mataarbechter**;
  - mat der **neier Wunnprimm fir Jobstarters**, déi mir Ufanks des Jores am Kader vum Logementspak virgestallt hunn.

- Fest mat eisem Land, eiser Kultur an eiser **Ekonomie verbonnen – eis Baueren, eis Wënzer**.

- Mat hire Produit'e suergen si derfir, datt et eis besser zu Lëtzebuerg geet. Eis Agrar-Ausgabe bleiwen duerfir mat **272 Milliounen Euro** op engem ganz héijen Niveau.

- **Landwirtschaft a Schounung vu Ressource** ginn Hand an Hand. Duerfir si ronn 15 Milliounen Euro am **PNEC** virgesinn, fir eis Landwirtschaft bei Projet'en ze ënnerstëtzen, bei deenen CO2-Emissiounen agespuert ginn.

5.4 E Budget fir e modernt Land an e performante Staat

- Eist Land an eise Staat musse méi **fit fir muer** ginn.

- D'Digitaliséierung – ee vun de Schlëssele fir ee **performante Staat**.

- D'Digitaliséierung geléngt just, wa Lëtzebuerg un déi grouss **Internet-Autobunnen ugeschloss** ass. Duerfir gëtt LU-CIX fir déi nächst Jore gestäerkt. Käschtepunkt: 5,3 Milliounen Euro.

- D'Digitaliséierung zitt sech queesch duerch eise Staat. D'Ausgabe klammen 2025 op 282 Milliounen Euro. +6,5%.

- Den **Zenter fir Informatiounstechnologië** vum Staat (CTIE) kritt iwwert déi nächst Joren eng Enveloppe vu ronn 700 Milliounen Euro.

- Ronn 580 Projet'e plangt de CTIE déi nächst 4 Joren ëmzesetzen.

- Fir d'Ëmsetze vum "**once only**" gëtt eng **national Plattform fir den Austausch vun Date** geschaf. Iwwer déi nächst 4 Joren ee Käschtepunkt vun 8,7 Milliounen Euro.

- **Cyberattacken** huelen zou. Sie ginn och ëmmer méi komplex. Duerfir gëtt den nationalen **DDoS Scrubbing Zenter** – eise Filter-Zenter fir d'Datenautobunn – gestäerkt. Mat 5 Milliounen Euro 2025.

- D'Digitaliséierung vun der **Justiz** geet virun. Stéchwuert **Paperless Justice** – den elektroneschen Austausch tëschent Justizautoritéiten. De Kredit fir d'Entwécklung vun neie Logiciell'e geet vun 1,3 Milliounen Euro op 3,5 Milliounen Euro am Budget 2025 erop.

- Fir déi **national Strategie e-Santé** si 7,9 Milliounen Euro virgesinn.

- Och eis **Landwirtschaft** gëtt méi digital. Dëst fir **d'Relatioun vun de Betriber mat der Verwaltung** ze vereinfachen.

- Konkret duerch d'Schafe vun enger **nationaler Dateplattform**. Am Total eng Enveloppe vun 1,2 Milliounen Euro iwwer 4 Joer.

Ee performante Staat mat funktionéierende Gemengen

- Zu engem performante Staat gehéieren och **Gemengen** déi gutt opgestallt sinn. Sie sinn **no beim Bierger**.

- De **globalen Dotatiounsfong fir d'Gemenge** klëmmt op 3,2 Milliarden Euro. Ee Plus vun 119 Milliounen Euro.

- An Zukunft wäerten **d'Ausgabe vum CGDIS** nees un d'Progressioun vum globalen Dotatiounsfong vun de Gemenge gekoppelt ginn. Dat bréngt de Gemenge **Planungsécherheet**.

- Bei der Finanzéierung vun de **Busservicer** gräift de Staat de Gemenge mat ronn 85 Milliounen Euro ënnert d'Äerm.

- D'Kreditter fir d'Gemenge beim **Invest an d'Basis-Infrastruktur** gi beim Inneministère an den nächste Joren ëm 69,5 Milliounen Euro an d'Luucht.

Ee Staat, deen ëm d'Bedeitung vu Sport a Kultur weess

- Sport a Kultur sinn zentral **fir eise gesellschaftleche Mateneen**.

- D'Kreditter vum **Sportsministère** gi méi héich dotéiert.

- Dat besonnesch fir den nationale Federatiounen ze hëllefe, kompetent Personal anzestellen. Ee Plus vu 4 Milliounen Euro.

- An och d'**Kultur** gëtt gestäerkt a méi breet opgestallt.

- Dat mat engem Akzent op der **Valoriséierung vun eisem Patrimoine**.

- De Staat wäert sech déi néideg Kreditter gi fir **archeologesch Gruewunge** selwer ze maachen: +4,4 Milliounen Euro. Een **inventaire scientifique** wäert duerch den INPA – den **Institut national pour le Patrimoine architectural** – opgestallt ginn.

- D'Ausgabe vum **Fong fir den architektonesche Patrimoine** wuessen op ronn 37 Milliounen Euro.

5.5 E Budget fir ee séchert Land

– Ee Muer fir jidderee geet just mat Sécherheet fir jiddereen.

– Nach ni huet Lëtzebuerg esou vill an **d'Sécherheet vu senge Bierger** investéiert.

– Dozou gehéieren d'**Rettungsdéngschter** genee esou wéi eis **Police**, eis **Douane** an aner Sécherheets-Servicer.

– Fir ee performanten **Zivilschutz**. D'Dotatioun vum nationale Rettungsdéngscht geet 2025 ëm 40 Milliounen Euro an d'Luucht.

– Awer och ee Kredit vun 2 Milliounen Euro fir en **drëtten Air Rescue Helikopter**.

– Eng **grouss Informatiounscampagne** iwwert de „LU-Alert", den neie System fir d'Bierger virun enger Gefor ze warnen. Eng **Verbesserung fir de Katastropheschutz**.

- D’Police ass de Garant vun eiser **bannenzeger Sécherheet.** D’lafend Ausgabe (*ouni Personalkäschten*) belafen sech am Joer 2025 op 63 Milliounen Euro. Ee Plus vu 4 Milliounen Euro.

- D’Police zielt haut iwwer 3100 Mataarbechter. Iwwer déi nächst Jore wäerten **all Joer 200 Stagiairen** derbäikommen.

- Ronn 400 Poliziste goufen aus der Karriär C1 an d’Karriär B1 reklasséiert. Hir Aarbecht gëtt **unerkannt a valoriséiert**. Retroaktiv. Mir hu Wuert gehalen.

- Awer och **besser Infrastrukturen** a **gudden Equipement fir eis Police**. Bodycams wäerten an den Asaz kommen. Een neie Logistikzentrum ageriicht ginn.

- Nieft eise Sécherheetsdéngschter – virop d’Police – wëlle mir och eise Rechtsstaat stäerken. Virop eis Justiz.

- D’Kreditter fir d’Justiz (*ouni Personalkäschten*) klammen ëm 10%. Vun 96 Milliounen Euro 2024 op 105 Milliounen Euro 2025.

- Jo, mir wëllen eng **Justiz déi funktionéiert.** Eng Justiz, wou de Bierger schnell Gehéier kritt.

- **Duerfir geet d'Unzuel vun de Magistraten** an d'Luucht.

- Iwwer d'Period 2024-2028 wuessen d'Personalkäschten an der Moyenne ëm 3,4%.

- Méi Personal bedeit och nei **Besoin'en u Raimlechkeeten**. Deeler vum ale Kolléisch an der Stad ginn ëmgebaut a renovéiert fir d'Ënnerbréngung vun den Handelsgeriichter an dem Parquet général. Och eng Investitioun an **d'Erhale vun eisem Patrimoine**.

5.6 E Budget fir e Lëtzebuerg an Europa an an der Welt

- Kurs op muer heescht och **Kurs op Europa**. An enger Welt, déi ëmmer méi séier dréint.

- -Eis **Präsenz an der Welt** – dorënner eise **Baussenhandel** – gëtt méi breet opgestallt. Mir sinn eng oppen Ekonomie, mir hunn eng Finanzplaz vu Weltrang.

- Mir musse global denken. **Thematesch** ginn eis **Wirtschaftsbüro'en am Ausland méi breet opgestallt**. Synergië gi mat aneren Departementer gesicht. Och de Finanzen.

- 37% vun der Hausse vun de Kreditter (*ouni Personalkäschten*) am Ausseministère si fir de Commerce extérieur.

- **Solidaritéit** heiheem **awer och am Ausland**: 1% vum RNB **– eisem nationale Bruttoakommes** – si fir eis Entwécklungshëllef.

- Dat am Respekt vun der **sougenannter Additionnalitéit** – esou wéi vun der Chamber an enger Motioun vum 3. Juli 2024 zréckgehalen.

- Géife mir **d'Kreditter fir den Accueil vu Flüchtlingen a fir de Klimaschutz** an eis Entwécklungshëllef erarechnen – ewéi dat eng ganz Rei anere Länner maachen – **léich eis Entwécklungshëllef net bei 1% vum RNB mä bei 1,39%**, also net 599 Milliounen, mä 834 Milliounen Euro.

- Fridden a Sécherheet ginn et net zum Nulltarif.

- Déi weltwäit Sécherheetslag verlaangt **staark Signaler bei der Verdeedegung**.

- Duerfir gouf den **effort de défense** ugepasst. D'Trajectoire fir op 2% vum RNB ze kommen op d'Joer 2030 virgezunn.

- An Zuelen ausgedréckt wäerte mir am nächste Joer **792 Milliounen Euro an eis Verdeedegung** stiechen. 94 Millioune méi wéi dëst Joer.

- Do derbäi kommen nach eemol **80 Milliounen zousätzlech** fir d'**Ukrain** ze ënnerstëtzen.

- Mir **moderniséieren eis Arméi**. Hir Infrastrukturen. De **Centre militaire.** De **Schéissstand**. D'**Munitiounslager**.

- Lëtzebuerg baut seng **militäresch Kapazitéiten** aus. Ob an der **Loft**, am **Weltall** – 39 Millioune fir Satellittekapazitéiten, – oder am Beräich **Cyber Defense** – heivir Ausgabe vu 16,8 Milliounen Euro.

- Fir **169 Milliounen Euro** gi blindéiert Ambulanzen an nei taktesch Gefierer kaaft fir d'DINGO'en ze ersetzen.

6. Ausbléck a Konklusioun

Här President,

Dir Dammen an Dir Hären,

Kurs op muer

- Ech hunn um Ufank vum UN-Generalsekretär sengem **globale Wierbelstuerm** geschwat.
- Ee Stuerm vu **Polykrisen**. Awer eben och mat **Liicht um Horizont**.
- Eis **Zukunft ass net geschriwwen**.
- Wa mir als Leit, als Land, als Europa eis Wiessel-Chancen notzen, ass et mir ëm eis Zukunft net baang.
- Eis **Chancen notzen**: genee dat mécht dëse Budget.
- An net just op eng besser Zukunft waarden, mä **dës Zukunft aktiv siche goen.**
- Och mat faktebaséierter Zouversiicht.

- Fir Lëtzebuerg a seng Leit fir d’Zukunft ze stäerken.

- Méi **Netto vum Brutto** gëllt weider.

- Grad fir déi **breet Mëtt.**

- Trotz allen Ongewëssheeten: **Et geet biergop**.

- Och duerfir hält dëse Budget Kurs.

- Kurs a Richtung **Opschwong a Wuesstem**.

- Kurs a Richtung **Wuelstand an Entlaaschtung**.

- Kurs a Richtung **Gerechtegkeet an Aarmutsbekämpfung**.

- Kurs a Richtung **Liewensqualitéit a Mobilitéit**.

- Kurs a Richtung **Nohaltegkeet a Klima-Transitioun**.

- Kurs a Richtung **Digitaliséierung a Kënschtlech Intelligenz**.

- Kurs a **Richtung nohalteg Finanzen**.

- Kurs a **Richtung Vertrauen**.

- Kurs **op muer an iwwermuer**.
- Ee **Muer fir jiddereen**.
- *Ech soen Iech Merci.*